

St.prp. nr. 22

(2000-2001)

Om endringer på statsbudsjettet for 2000 under kapitler administrert av Miljøverndepartementet

*Tilråding fra Miljøverndepartementet av 17. november 2000,
godkjent i statsråd samme dag.*

1 Innledning

I denne proposisjonen legger Miljøverndepartementet fram forslag til endringer i budsjettet høsten 2000.

2 Endringsforslag

Kap. 1426 Statens naturoppsyn (jf. kap. 4426)

Post 01 Driftsutgifter

Post 31 Tiltak i naturvern- og friluftsområder, kan overføres

Videre styrking av arbeidet med etablering av statlig jegerkorps

Miljøverndepartementet har startet etableringen av et statlig jegerkorps i regi av Statens naturoppsyn (SNO), jf. Stortingets vedtak om tilleggsbevilgning til dette formålet i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 61 (1999-2000) og Innst. S. nr. 220 (1999-2000).

Det ble i denne sammenhengen blant annet vedtatt en tilleggsbevilgning over kap. 1427 post 01 på 0,2 mill. kroner til dekning av estimerte kostnader i forbindelse med hybridjakt i Østfold og 2,0 mill. til etablering av statlig jegerkorps. Midlene ble stilt til disposisjon for SNO som egen avdeling i Direktoratet for naturforvaltning. De ordinære driftsutgiftene for SNO budsjetteres under kap. 1426 post 01.

SNO har vært involvert i tre tilfeller av statlig jakt i 2000. Dette gjelder uttaket av ulvehybrider i Østfold, felling av «Fenre» i Vest-Agder og ulvejakt i Rendalen. Årets aktiviteter har vært dekket av SNOs eget personell, under ledelse av koordinator for SNO Hardangervidda.

I forbindelse med uforutsette høye utgifter til gjennomføring av aktiviteter knyttet til inneværende års jakt, herunder jakten på ulvehybrider i regi av SNO, er det behov for en styrking av kap. 1426 post 01 med 0,45 mill. kroner.

Videre styrking av arbeidet med skadedokumentasjon i regi av SNO

På bakgrunn av merknadene fra Stortingets Energi- og miljøkomite under behandlingen av endringer i viltloven har Regjeringen ved Miljøverndepartementet gjennomgått organisering, kompetanse og kostnader knyttet til arbeidet med skadedokumentasjon. Fra og med beitesesongen 2000 er det startet en forsøksordning der skadedokumentasjonsarbeidet gjennomføres i regi av SNO. For årets sesong har SNO dekket følgende områder: Telemark, Buskerud, Vestfold Østfold, Oslo og Akershus, Oppland, Møre og Romsdal.

I de to første områdene er det etablert en regionalt ansvarlig for rovviltsskader, og i de to siste er det benyttet allerede eksisterende SNO-personell.

En endret organisering av skadedokumentasjonsarbeidet i henhold til komiteens merknader bygger på at det prinsipielt bør være et organisatorisk skille mellom ansvaret for å foreta og kvalitetssikre den enkelte skadedokumentasjon og ansvaret for å vurdere den enkelte skade i erstatningssammenheng. En slik kvalitetsheving vil innebære økte kostnader.

Erfaringene fra forsøksordningen er i all hovedsak positive, og ordningen vil bli endelig evaluert når arbeidet for inneværende beitesesong er sluttført.

De positive erfaringene knytter seg først og fremst til mer enhetlig skjønnsutøvelse i skadesaker fra distrikt til distrikt, og derved økt rettslikhet for husdyreierne.

Det er knyttet noe usikkerhet til de endelige utgiftene vedrørende prøveordningen inneværende år fordi det fortsatt pågår aktiviteter knyttet til årets beitesesong. Med bakgrunn i anslag over endelige kostnader er det behov for å foreta en styrking av kap. 1426 post 01 for å sikre gjennomføringen av forsøksordningen inneværende år med til sammen 0,25 mill. kroner.

Det foreslås at ovennevnte behov for midler til videre arbeid med etablering av statlig jegerkorps samt arbeidet med skadedokumentasjon på til sammen 0,7 mill. kroner dekkes gjennom en omdisponering fra kap. 1426 post 31 Tiltak i naturvern- og friluftsområder.

Med bakgrunn i ovennevnte to saker foreslås det at bevilgningen under kap. 1426 post 31 reduseres med 0,7 mill. kroner og bevilgningen under kap. 1426 post 01 økes med tilsvarende beløp. Dette vil medføre noe lavere aktivitet knyttet til planlagte informasjons- og tilretteleggingstiltak i naturvern- og friluftsområder.

Kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427)

Post 32 Statlig erverv, fylkesvise verneplaner, kan overføres

Posten skal dekke utgifter til erstatning av eiers og rettighetshavers økonomiske tap ved vernetiltak etter naturvernloven, jf. erstatningsreglene i loven. Erstatningene fastsettes ved minnelige avtaler eller ved rettslig skjønn. Posten skal også dekke kjøp av områder som er vernet eller forutsettes vernet etter naturvernloven.

Forsert utbetalingstakt på tidligere vern

Ved behandlingen av St.meld. nr. 68 (1980-81) gav Stortinget sitt samtykke til at det skulle gjennomføres tematiske fylkesvise verneplaner. Fire av de mest utsatte naturtypene ble prioritert; våtmarker, myr, sjøfugl og edellauvskog.

Det er vanskelig å forutsi når erstatningene på tidligere gitte tilsagn knyttet til vedtatt vern faktisk kommer til utbetaling. Utbetalingene etter vernevedtak tar erfaringsmessig noe tid avhengig av bl.a. om erstatningssakene blir avgjort i minnelighet eller går til skjønnsrettbehandling.

Utbetalingstakten på tidligere gitte tilsagn på posten går nå raskere enn tidligere. Til tross for at det i budsjettet for 2000 ble tatt høyde for en noe raskere utbetalingstakt ved at posten ble økt med 6 mill. kroner i forhold til 1999, viser prognosene for sannsynlige utbetalinger på tidligere gitte tilsagn at det er behov for ytterligere midler inneværende år. Antatt merbehov i 2000 utgjør 4,757 mill. kroner. Dette omfatter erstatningsutbetalinger på tilsagn knyttet til tidligere gjennomført vern, og som staten er forpliktet til å utbetale når enighet om erstatningsbeløp foreligger. Anslaget er basert på vurderinger vedrørende framdrift på erstatningssakene og dreier seg hovedsakelig om erstatningsoppgjør for en rekke mindre områder.

Utbetaling til vern av Spålen-Katnosa

Området Spålen-Katnosa ble vernet som naturreservat ved Kgl. Res. av 23. juni 1995. Det vises i denne sammenheng til St.prp. nr. 51 (1994-95) vedrørende utvidelse av tilsagnsfullmakten med 30 mill. kroner på kap. 1427 post 32 for vern av områder i Oslomarka, herunder Spålen-Katnosa.

Området Spålen-Katnosa er et av de få gjenværende større skogsområdene i denne regionen og har et stort mangfold av vegetasjonstyper med flere sjeldne arter av sopp, mose og lav.

Ikke alle berørte grunneierne godtok statens tilbud om erstatningsoppgjør og deler av erstatningsoppgjøret ble derfor brakt inn for rettslig skjønn.

I desember 1998 forelå et underskjønn fra Ringerike herredsrett vedrørende fastsettelsen av erstatning til gjenværende grunneier som ikke hadde godtatt statens tilbud. Dette ble fastsatt til 56,084 mill. kroner på resterende erstatningsforpliktelse med tillegg av 6 % rente pro anno fra vernetidspunkt til utbetaling skjer. Staten ble i tillegg ilagt saksomkostninger.

Staten var uenig i premissene for erstatningsutmålingen, og anket saken inn for overskjønn i Borgarting lagmannsrett.

Rettslig overskjønn forelå 25. januar 2000, der lagmannsretten fastsatte erstatningsbeløp til 51,640 mill. kroner med tillegg av 6 % rente pro anno samt rentes rente fra 23. juni 1995. Staten ble også her ilagt saksomkostninger.

På grunnlag av sakens prinsipielle karakter valgte staten å anke erstatningssaken inn for Høyesterett. Høyesteretts kjæremålsutvalg har nektet å fremme saken til Høyesterett, og lagmannsrettens overskjønn vedrørende erstatningsforpliktelser blir dermed lagt til grunn. Som en følge av avgjørelsen i Høyesteretts kjæremålsutvalg, skal staten betale 12 % rente fra rettskraftig dom til utbetalingstidspunkt.

Fratrukket 20 mill. kroner som tidligere er utbetalt i saken, utgjør resterende erstatning 31,640 mill. kroner. I tillegg kommer påløpte renter og saksomkostninger slik at totalt utbetalingsbehov ved antatt utbetaling i slutten av desember 2000 utgjør 48,252 mill. kroner.

Regjeringen vurderer det ikke som aktuelt å oppheve vernevedtaket og foreslår derfor at det vedtas en tilleggsbevilgning til dekning av resterende erstatningsoppgjør for vern av Spålen-Katnosa.

Med bakgrunn i ovennevnte to saker foreslås det at bevilgningen under kap. 1427 post 32 økes med 53,008 mill. kroner.

Post 33 Statlig erverv, barskogvern, kan overføres

Posten skal dekke utgifter til erstatning av eiers og rettighetshavers økonomiske tap ved barskogvern etter naturvernloven, jf. erstatningsreglene i loven. Erstatninger fastsettes ved minnelige forhandlinger eller ved rettslig skjønn. Posten skal også dekke kjøp av barskogsområder som er vernet eller forutsettes vernet etter naturvernloven.

Ved behandlingen av St.meld. nr. 40 (1994-95) «Opptrapping av barskogvernet fram mot år 2000» la Stortinget vekt på at makeskifte skulle være et reelt alternativ til ordinær erstatning i forbindelse med gjennomføringen av barskogvernet. Vernemyndighetene ble bedt om å legge stor vekt på å få hånd om egnede makeskiftearealer, enten ved kjøp, gjennom konsesjonsvilkår, bruk av forkjøpsrett eller ved at Statskog SF og Opplysningsvesenets Fond

stilte eiendommer til rådighet. I tillegg til makeskifte, sluttet Stortinget seg også til forslaget i meldingen om at staten skulle kunne kjøpe arealer i barskogreservater dersom grunneier ønsket dette, og at dette også kunne skje før vernevedtak.

Erfaringene i arbeidet med å få til makeskifte i forbindelse med barskogvern har vist at egnede arealer kan være vanskelig å skaffe til veie, og at det er viktig å handle raskt når aktuelle eiendommer kommer på salg. Det synes også som det er vanskeligst å få tak i egnede arealer i områder med aktivt skogbruk, samtidig som det ofte i slike områder er betydelige næringskonflikter knyttet til vern og sterke ønsker om makeskifte. Muligheten for å få tak i egnede arealer reduseres sterkt dersom vernemyndighetene venter til etter at vernevedtak er fattet før en starter med erverv av aktuelle områder. Berørte skogeiere forventer også at vernemyndighetene engasjerer seg når aktuelle eiendommer kommer på salg, selv om vernevedtak ikke er fattet.

Kjøp av områder i forkant av vernevedtak kan derfor være nødvendig for at makeskifte skal bli en reell mulighet og en aktiv innsats for å skaffe til veie egnede arealer vil samtidig være konfliktdempende.

I verneprosessene er det også behov for dekking av andre utgifter, jf. postbeskrivelsen til kap. 1427 post 33 i St.prp. nr. 1 (1999-2000) for Miljøverndepartementet. Dette er utgifter som for eksempel trykningsutgifter og annonsering i forbindelse med gjennomføring av verneprosessene samt dekning av utgifter til skogfaglig bistand, takster o.l. Slike opplysninger vil trenge i forbindelse med erstatningsoppgjør og verdsetting av makeskiftearealer.

Generelt er det god økonomi for staten å sørge for at denne typen opplysninger gjerne foreligger i forkant av vernevedtak eller så raskt som mulig etter vernevedtak. Dersom erstatningsoppgjør må utsettes pga. at takstmateriale først må innhentes og bearbeides, fører dette til økte renteutgifter for staten.

Tilsagnsfullmakten på kap. 1427 post 33 ble sist revidert i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 61 (1999-2000), jf. Innst. S. nr. 220 (1999-2000). Det ble da ikke tatt hensyn til behovet for midler til dekning av ovennevnte utgifter inneværende år, herunder utgifter knyttet til anskaffelse av egnede arealer til makeskifte for framtidig vern knyttet til gjennomføringen av Barskogplanen, samt øvrige prosesskostnader vedrørende framtidig vern. Det er medio oktober foretatt utbetalinger i forbindelse med gjennomføringen av framtidig vern på til sammen om lag 2,3 mill. kroner. Videre er det behov for utbetalinger resten av året i størrelsesorden 1,4 mill. kroner. I 2000 vil det etter dette til sammen bli utbetalt om lag 3,7 mill. kroner til dekning av framtidig vern kommende år. Dette av hensyn til en smidig og kostnadseffektiv gjennomføring av kommende vern, jf. ovennevnte. Utbetalingene som er foretatt i 2000 reduserer også kostnadene ved gjennomføringen av kommende vern tilsvarende.

Det er dekning for disse utbetalingene gjennom vedtatt bevilgning på posten for 2000, men utbetalingene reduserer andel av ubrukte midler på posten for inneværende år, slik at disse sammen med allerede vedtatt tilsagnsfullmakt ikke lenger dekker summen av tidligere gitte tilsagn knyttet til allerede vedtatt vern, samt nye tilsagn for planlagt vern inneværende år.

Med bakgrunn i ovennevnte foreslås det at tilsagnsfullmakten på kap. 1427 post 33 økes med 3,7 mill. kroner.

Post 72 Erstatninger for rovviltskader, overslagsbevilgning

Samlet oppgjør for erstatningene av sau for beitesesongen 1999 var om lag 48,2 mill. kroner. For beitesesongen 2000 er ikke alle søknader om erstatning innkommet. Foreløpige vurderinger fra fylkesmennene pr. medio oktober tilsier at det ikke blir vesentlige endringer i antall erstattede dyr fra 1999 til 2000. Erfaringsmessig er det imidlertid vanskelig å foreta vurderinger knyttet til forventede erstatninger før søknadsmassen er mottatt. Erstatningenes størrelse avhenger også av eventuell omfordeling av skader mellom søyer og lam i forhold til 1999. På bakgrunn av foreløpige anslag pr. medio oktober anslås imidlertid årets erstatningsoppgjør for skader på sau til om lag 49 mill. kroner. Utover dette er det på posten dekket et etterslep på erstatninger fra 1999 samt erstatninger knyttet til klagesaksbehandling for skader i 1999 på til sammen 3,6 mill. kroner. Samlet erstatningsutbetalinger for rovviltskader på sau som belastes i 2000-budsjettet utgjør etter dette 52,6 mill. kroner. Erstatninger for tap av rovviltskader på sau budsjetteres på underpost 72.1, og er budsjettert med 55,702 mill. kroner for 2000. I lys av ovennevnte er det etter dette ledig om lag 3,1 mill. kroner på underposten for 2000.

Erstatningsoppgjøret for rein er ikke endelig avsluttet i alle fylker. Tall for samlet oppgjør foreligger derfor ikke. På grunn av endringer i pris, og en liten økning i antall dyr, har det vært en økning i utbetalinger i Troms. For Nordland og Nord-Trøndelag er utbetalingene redusert. Imidlertid har det vært en sterk økning i Finnmark for reindriftsåret 1999/2000, der erstatningsbeløpet har økt med nærmere 6 mill. kroner. Når det tas hensyn til forventede overskridelser i Finnmark og Troms, samt reduksjon i Nordland og Nord-Trøndelag, er det sannsynlig med en underdekning på om lag 6,2 mill. kroner på post 73.2 Erstatninger for tap av tamrein i forhold til budsjettert beløp på underposten i 2000. Ved en omdisponering fra underpost 72.1 av 3,1 mill. kroner til underpost 2, er det et nettobehov for en tilleggsbevilgning på til sammen 3,1 mill. kroner på underpost 72.2 for dekning av erstatninger for tap av tamrein i 2000.

Med bakgrunn i ovennevnte foreslås det at bevilgningen på kap. 1427 post 72 økes med 3,1 mill. kroner.

Kap. 1441 Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441)

Post 76 Refusjonsordninger

Refusjon av smøreoljeavgiften

Formålet med refusjonsordning for spillolje er å stimulere til økt innlevering av spillolje til godkjent behandling.

For å sikre høyere innsamlingsgrad enn tidligere, ble det fra og med 1. januar 2000 lagt opp til å gi refusjon med lik sats for all spillolje som samles inn, uavhengig av om den stammer fra avgiftspliktig eller avgiftsfri smøreolje, med unntak av spillolje som stammer fra skip i internasjonal sjøfart, jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000) for Miljøverndepartementet. For å finansiere utvidelsen av ordningen, ble refusjonssatsen redusert med 15 øre pr. liter.

I august i år ble det foretatt en kartlegging av situasjonen for å få avklart hvilken virkning omleggingen hadde hatt på innsamlede mengder spillolje.

Gjennomgangen viste at man ville få en utbetaling på ca. 41,0 mill. kroner til hele refusjonsordningen for 2000 (inkludert administrasjon av ordningen), mens det opprinnelig var satt av 60,0 mill. kroner til formålet.

Refusjon av TRI

Trikloreten (TRI), som er et løsemiddel som først og fremst brukes til avfetting i industrien, ble fra 1. januar 2000 ilagt avgift. TRI er en miljøgift, og målet er å redusere bruk og utslipp av stoffet vesentlig.

For å oppnå en høy oppsamlingsgrad av TRI-holdig avfall, utbetales en delvis refusjon av den innbetalte avgiften ved levering av slikt avfall til godkjente spesialavfallsmottak eller godkjent gjenvinningsbedrift.

Omfanget av refusjonsutbetalingene ble i St.prp. nr. 1 (1999-2000) anslått til 6,0 mill. kroner.

Prognosene viser at årets bevilgning til ordningen ligger for høyt. Pr. 31. august 2000 var det ikke utbetalt midler over denne posten utover 400 000 kroner til administrasjon av ordningen. Årsaken til dette er trolig en uventet stor hamstring av TRI før avgiften trådte i kraft. Det vil ta noe tid før avgiftspliktig TRI er oppbrukt, og eventuelt blir innlevert som avfall. I tillegg har avgiften ført til lavere forbruk av løsemiddelet TRI enn tidligere. Avgiftsprovenyet på salg av TRI vil trolig ikke overstige 2,0 mill. kroner, og dette tilsier at behovet for midler til refusjonsordningen maksimalt blir 1,4 mill. kroner.

Dette betyr at 4,6 mill. kroner av midlene som opprinnelig var avsatt til refusjonsordningen for TRI, ikke kommer til anvendelse i 2000.

Med bakgrunn i ovennevnte to saker foreslås det at bevilgningen på kap. 1441 post 76 nedsettes med 23,6 mill. kroner.

Kap. 1442 Miljødata, forurensning og miljøeffektivitet

Post 73 Oppfyllelse av garantiansvar for miljøvernlån

Ordningen med å gi statlige garantier for miljøvernlån ble avviklet fra og med 1. januar 1997. Miljøverndepartementet har likevel fullmakt til å utgiftsføre uten tillatelse de tap som staten er juridisk forpliktet til å dekke, jf. St. prp. nr. 1 (1998-99). Forutsetningen er at departementet så snart det er mulig legger frem forslag for Stortinget om å dekke tapene.

I perioden 1. oktober 1999 til 30. september 2000 er oppståtte og utgiftsførte tap under garantiordningen 5,930 mill. kroner.

Med bakgrunn i ovennevnte foreslås det å bevilge 5,930 mill. kroner på kap. 1442 post 73.

Kap. 1470 Internasjonalt samarbeid, tiltak for luftmiljø og polarforvaltning

Post 71 Internasjonale organisasjoner, kan overføres

Bevilgningen på posten skal dekke obligatoriske bidrag til internasjonale organisasjoner som Norge deltar aktivt i. Bevilgningen under posten er en

direkte følge av at Stortinget har ratifisert avtaler med budsjettbindinger eller Regjeringen har vedtatt norsk medlemskap.

Grunnet den høye dollarkursen er det ikke tilstrekkelig med midler på posten til å dekke opp for bundne utbetalinger. De fleste kontingentene blir betalt i US dollar.

Med bakgrunn i ovennevnte foreslås det at bevilgningen under kap. 1470 post 71 økes med 0,8 mill. kroner.

Kap. 2422 Statens miljøfond

Post 90 Statens miljøfond, lån

Bevilgningen på post 90 ble nedsatt med 85,0 mill. kroner fra 150,0 mill. kroner til 65 mill. kroner våren 2000, jf. St.prp. nr. 61 (1999-2000) og Innst. S. nr. 220 (1999-2000).

Bakgrunnen var å synliggjøre en mer realistisk budsjettering basert på anslåtte utbetalinger.

I tillegg ble det opprettet en tilsagnsfullmakt på 130,9 mill. kroner under samme post slik at hele utlånsrammen kunne bli utnyttet. Nye prognoser fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond som forvalter ordningen, viser at utbetalinger i 2000 vil bli på ca 50,0 mill. kroner, noe som er 15,0 mill. kroner under nåværende bevilgning.

Med bakgrunn i ovennevnte foreslås det at bevilgningen under kap. 2422 post 90 nedsettes med 15,0 mill. kroner. For å dekke utestående tilsagn som ikke kommer til utbetaling i år, foreslås det dessuten at tilsagnsfullmakten på posten økes med tilsvarende beløp fra 130,9 mill. kroner til 145,9 mill. kroner.

Miljøverndepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer på statsbudsjettet for 2000 under kapitler administrert av Miljøverndepartementet.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om endringer på statsbudsjettet for 2000 under kapitler administrert av Miljøverndepartementet i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag til vedtak om endringer på statsbudsjettet for 2000 under kapitler administert av Miljøvernde- partementet

I

Utgifter:

I statsbudsjettet for 2000 gjøres følgende endringer:

Kap	Post	Formål	Kroner
1426		Statens naturoppsyn (jf. kap. 4426)	
	01	Driftsutgifter, forhøyes med	700 000
		fra kroner 40 733 000 til kroner 41 433 000	
	31	Tiltak i naturvern- og friluftsområder, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	700 000
		fra kroner 10 613 000 til kroner 9 913 000	
1427		Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427)	
	32	Statlig erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	53 008 000
		fra kroner 19 500 000 til kroner 72 508 000	
	72	Erstatninger for rovviltskader, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	3 100 000
		fra kroner 80 702 000 til kroner 83 802 000	
1441		Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441)	
	76	Refusjonsordninger, nedsettes med	23 600 000
		fra kroner 66 000 000 til kroner 42 400 000	
1442		Miljødata, forurensning og miljøeffektivitet	
(NY)	73	Oppfyllelse av garantiansvar for miljøvern lån, bevilges med	5 930 000
1470		Internasjonalt samarbeid, tiltak for luftmiljø og polarforvaltning	
	71	Internasjonale organisasjoner, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	800 000
		Fra kroner 30 885 000 til kroner 31 685 000	
2422		Statens miljøfond (jf. kap. 5322 og 5621)	
	90	Statens miljøfond, lån, nedsettes med	15 000 000
		fra kroner 65 000 000 til kroner 50 000 000	

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at rammen for tilsagn utover bevilgning for 2000 blir økt med 3,7 mill. kroner fra 70 198 000 kroner til 73 898 000 kroner under kap. 1427 post 33 Statlig erverv, barskogvern.

Stortinget samtykker i at rammen for tilsagn utover bevilgning for 2000 blir økt med 15 000 000 kroner fra 130 900 000 kroner til 145 900 000 kroner under kap. 2422 post 90 Statens miljøfond, lån.
